

oponentský posudek na diplomovou práci Martina Peška
Antropologická studie sportující mládeže ve věku 9 až 14 let
oponent: Doc. RNDr. Pavel Bláha, Csc.

Předkládaná diplomová práce je kazuistickou studií, která vytváří základ pro další sledování tělesného růstu a vývoje dlouhodobě sportující mládeže. Vznikla na základě podnětu sportovních lékařů, kteří měli zájem zjistit, jakým způsobem různé druhy sportovní činnosti ovlivňují tělesný růst dětí a mládeže v prepubertální a pubertální fázi jejich morfologického i fyziologického vývoje organismu.

V rámci preventivních a opakovaných ročních lékařských prohlídek a funkčních prohlídek ve svých ordinacích nashromáždili velké množství údajů od dětí a mládeže zabývajících se pravidelnou sportovní aktivitou.

Pro zpracování této studie byly vybrány somatické a funkční údaje mládeže ve věkové kategorii 9 – 14 let, která se věnovala, lednímu hokeji, atletice a plavání minimálně po dobu tří let.

Soubor naší studie tvořilo 233 chlapců a 97 dívek, kteří začali se sportem v 9 letech (lední hokej) a v 10 letech (atletika a plavání). Sportovní aktivitu ukončili ve 14 letech. Bylo sledováno 6 somatických a 7 funkčních a fyziologických znaků.

Zjištěné údaje byly zpracovány dvěma přístupy.

Semilongitudinální sledování probandů vybraných sportů, kdy růst a změny zjišťovaných somatických parametrů v čase sledujeme pomocí různých skupin dětí spadající do určité, přesně dané věkové kategorie.

Druhým přístupem k získaným údajům bylo **longitudinální sledování**. U tohoto způsobu zpracování analyzujeme somatické i funkční znaky stejných probandů v opakovaných čtyřech měřeních. Při longitudinální analýze dat, bylo nevýhodou, že ubýval se vzrůstající délkou sledování stejných jedinců jejich počet. Mládež mezi 13 – 14 lety přestala sportovat.

Sledované somatické a funkční parametry probandů věkové kategorie 9 – 14 let, byly analyzovány z několika hledisek.

1. **Věkové a intersexuální rozdíly** u třech vybraných sportů a délce provozování sportu – semilongitudinální sledování
2. Porovnání somatických a funkčních znaků probandů **mezi sporty** v jednotlivých věkových kategoriích u souboru chlapců (lední hokej, atletika, plavání) a souboru dívek (atletika, plavání) – semilongitudinální sledování
3. Vyhodnocení **významnosti ročních přírůstků** somatických a funkčních znaků ve věkových kategoriích a třech sportech (lední hokej, atletika, plavání) u souboru chlapců a dvou sportech (atletika, plavání) u souboru dívek – longitudinální sledování
4. **Porovnání** průměrných hodnot somatických znaků našich souborů (chlapci a dívky) s referenčními soubory – Bláha, 1986, CAV 1991 a CAV, 2001 – metodou Z - skóre.
5. **Porovnání** průměrných hodnot funkčních znaků našich souborů (chlapci a dívky) se souborem Kopecký, (2006).- metodou dvouvýběrového t-testu

Práce má standardní členění do 14 hlavních kapitol včetně 72 literárních českých i zahraničních citací ve spektru monografií a odborných článků. Práci uzavírají přílohy s grafickým znázorněním průměrných hodnot somatických a funkčních znaků ve věkových kategoriích s opakovanými čtyřmi ročními měřeními ve 3 vybraných sportech pro soubor

chlapců a soubor dívek. Tabulky se základní statistickou charakteristikou somatických a funkčních znaků obou souborů a vypočtených meziročních přírůstků pro obě pohlaví, vybrané sporty, věkové kategorie, počátku měření jsou pro další zpracování uloženy na CD

Úvodní kapitoly podávají ucelený přehled o působení jednotlivých typů sportů na růst a vývoj lidského organismu. a metod používaných při antropometrickém a funkčním vyšetření sportovců. V kapitole **Materiál a metodika** autor specifikuje a charakterizuje zpracovávaný soubor dětí a mládeže ve věkových kategoriích od 9 do 14 let, provozující po dobu tří let lední hokej, plavání a lehkou atletiku – soubor chlapců a soubor dívek, které se věnovaly plavání a atletice. Na vybraném souboru probandů bylo zjišťováno 6 somatických a 7 funkčních parametrů. Zjištěné údaje byly zpracovány statistickými metodami dvěma způsoby a to jako semilongitudinální a longitudinální sledování. Vyhodnocené **výsledky** v textovém i tabulkovém podání tvoří rozsáhlou kapitolu členěnou do několika oddílů podle zvolených cílů. V diskusní části práce jsou výsledné údaje komparovány s normativy české populace (Bláha, 1986), s údaji z Celostátních antropologických výzkumů roku 1991 a 2001 metodou Z-skóre. Údaje funkčních znaků jsou diskutovány s výsledky souboru Kopeckého z roku 2006. **Závěrečná kapitola** práce shrnuje v 7 bodech zjištěná fakta o vlivu dlouhodobější sportovní aktivity na růst a vývoj organismu sledovaného souboru probandů v období nástupu prepubertálních a následně pubertálních změn jejich ontogenetického vývoje v souvislosti s ukončováním biologického zrání a současným zintenzivněním tréninkových prostředků. Ze zjištěného poznání můžeme odvodit, že selekce provedená vzhledem k tělesné stavbě a proporcionalitě somatických segmentů provedená už v dětském věku, může pozitivně pomoci (dítěti, rodičům, trenérům) při výběru určitého sportovního odvětví a tím napomoci, aby nedošlo k pozdějšímu zklamání z neúspěchů nesprávně vybraného sportu. Diplomová práce přináší značné množství výsledků, týkající se tělesné stavby a tělesného vývoje aktivně sportující mládeže. Diplomant se s řešenou problematikou podrobně seznámil a prokázal schopnost samostatného zpracování zadaného tématu. Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci v odborném studiu a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 17. 9. 2008

Doc. RNDr. Pavel Bláha, CSc.

